

Przedmiotowy system oceniania – język białoruski

- Przedmiotowy system oceniania z języka białoruskiego uwzględnia i realizuje wszystkie założenia Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania Zespołu Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce.
- Ocenianie w szkole odbywa się systematycznie i obejmuje wiadomości i umiejętności uczniów wynikające z programu nauczania i podstaw programowych ze szczególnym uwzględnieniem:
  - systematyczności;
  - aktywności;
  - stopnia samodzielności;
  - szczególnych zainteresowań;
  - umiejętności zorganizowania własnego warsztatu pracy;
  - stosunku do obowiązków szkolnych;
  - umiejętności pracy w grupie;
  - poziomu wiedzy;
  - zakresu umiejętności i wiedzy;
  - stopnia zrozumienia materiału programowego;
  - umiejętności zastosowania posiadanej wiedzy w sytuacjach typowych i nietypowych, wymagających twórczego podejścia do problemu;
  - zaangażowania w proces dydaktyczny, wysiłku włożonego w osiągnięcie prezentowanego poziomu wiedzy i umiejętności;
  - umiejętności zaprezentowania i przekazania posiadanej wiedzy i umiejętności.
- Ocenianie uczniów odbywa się w oparciu o systematyczną obserwację i kontrolę ich postępów w nauce.
Zadania obowiązkowe:
  - a) wypowiedź ustna – co najmniej dwie wypowiedzi, w tym jedna z nich odnosi się do gazety „Niwa”, np.: streszczenie, krótka ocena tekstu, relacja, przekaz aktualnych informacji;
  - b) prace klasowe – dwie prace klasowe, z których jedna dotyczy materiału gramatycznego i leksyki oraz dyktanda sprawdzającego znajomość gramatyki, natomiast druga ocena obejmuje zakres historii literatury;
  - c) kartkówki kontrolujące opanowanie wiadomości i umiejętności z ostatnich 1-3 lekcji lub prac domowych;
  - d) praca domowa, w tym zeszyt ucznia co najmniej raz w semestrze;
  - e) czytanie głośne i ciche ze zrozumieniem;
- Zadania dodatkowe:**
  - a) redagowanie tekstów własnych do redakcji „Zorki” (na poziomie gimnazjum oraz klasy I liceum) lub „Niwy” (klasy licealne);
  - b) redagowanie i publikowanie tekstów na stronach internetowych szkoły, w gazetce szkolnej
- Ocenia się również pracę uczniów w różnego rodzaju zajęciach pozalekcyjnych i organizacjach młodzieżowych, udział w olimpiadach przedmiotowych i konkursach, zaangażowanie podczas imprez klasowych, szkolnych, pozaszkolnych, wycieczek oraz prace na rzecz szkoły i środowiska.
- Punktacja testów kompetencji i sprawdzianów wiadomości:

- 98% - 100% punktów – celujący
- powyżej 90% punktów – bardzo dobry
- powyżej 75% punktów – dobry
- powyżej 50% punktów – dostateczny
- powyżej 30% punktów – dopuszczający
- poniżej 30% punktów – niedostateczny

Wymagania edukacyjne

Gimnazjum

Klasa pierwsza

na ocenę celującą

uczeń powinien:

- bezbłędnie znać białoruski alfabet, rozróżniać samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne i bezdźwięczne, twarde i miękkie,
- w praktyce bezbłędnie stosować wszelkie zasady pisowni,
- rozróżniać liczebniki główne i porządkowe, bezbłędnie je zapisywać, odmieniać, układać z nimi zdania,
- stopniować przymiotniki, odmieniać je przez przypadki,
- bezbłędnie odmieniać czasowniki,
- bezbłędnie wymienić i zapisać dni tygodnia, nazwy miesięcy, pory roku
- bezbłędnie zapisać datę,
- samodzielnie, ciekawie i bezbłędnie opisać jesień, urodziny, siebie i swoją rodzinę, swój dom, opisać swoje obowiązki i ulubione zajęcia, Wigilię i święta,
- samodzielnie wykonać analizę wiersza “Позняя восень” Раісы Баравіковай,
- opowiedzieć legendy/opowiadania, wymienić bohaterów utworów, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić i napisać streszczenie utworu, “Прыгожая кінгі”, “Легенда кахання”, “Суп з сякеры”, “Прытча пра блуднага сына”, фрагменты “Новай зямлі” – “Каляды”, “За сталом”
- wymienić cechy legendy, bajki, przypowieści,
- znać obrzędy związane z dniem pamięci przodków (Dziady),
- ułożyć i bezbłędnie zapisać treść życzeń noworocznych, świątecznych,
- w miarę bezbłędnie i swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,
- aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,
- estetycznie, starannie i systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i samodzielnie odrobione prace domowe
- brać udział w konkursach przedmiotowych, recytatorskich, i innych
- ciekawie, bezbłędnie opowiadać i pisać na tematy: ferie zimowe, nasza szkoła, jak dawniej powstawały książki, moja miejscowość, wiosna, Puszcza Białowieska, lato,
- pięknie recytować fragment „Новай зямлі” Я. Коласа pt. „ За сталом”,
- samodzielnie poprawnie analizować i interpretować utwory: „Зімой”, „Возера” М. Багдановіча; “Прадмову да “Псалтыра” Ф. Скарыны; “За прасніцай” Л. Геніюш, “Вялікдзень” (fragment „Новай зямлі” Я. Коласа),
- poprawnie wyjaśniać pojęcia: mit, bajka, przypowieść; podawać przykłady,
- potrafić sprawnie i bezbłędnie streścić ustnie, napisać plan wydarzeń, streszczenie,

charakterystykę bohaterów występujących w takich utworach, jak: “Добрыя і злыя духі”, “Прытча пра хлеб” М. Танка, “Нямоглы бацька”, “Куфар жыцця” У. Караткевіча, “Сляпы, глухі і бязногі”,

- wiedzieć kim byli i czym się zasłużyli: Еўфрасіння Полацкая, Францішак Скарына,
- pięknie opowiadać o obrzędach związanych ze świętami (Wielkanoc, Jurje, Kupała);
- określać w zdaniu podmiot i orzeczenie, wiedzieć czym są wyrażone, podawać własne przykłady,
- znać i rozróżniać deklinacje rzeczowników, umieć bezbłędnie i sprawnie odmieniać je przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej,
- znać i rozróżniać koniugacje czasowników, umieć bezbłędnie i sprawnie odmieniać je przez osoby we wszystkich czasach.
- w pisowni powinien bezbłędnie stosować zasady ortografii,
- w miarę bezbłędnie i swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,
- aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,

na ocenę bardzo dobrą

uczeń powinien:

- znać białoruski alfabet, rozróżniać samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne i bezdźwięczne, twarde i miękkie,
- w praktyce w miarę bezbłędnie stosować zasady pisowni,
- rozróżniać liczebniki główne i porządkowe, zapisywać je, układać z nimi zdania,
- stopniować przymiotniki, odmieniać je przez przypadki,
- poprawnie odmieniać czasowniki,
- poprawnie wymienić i zapisać dni tygodnia, nazwy miesięcy, pory roku,
- poprawnie zapisać datę,
- samodzielnie, ciekawie i poprawnie opisać jesień, urodziny, siebie i swoją rodzinę, swój dom, opisać swoje obowiązki i ulubione zajęcia, Wigilię i święta, wykonać analizę wiersza “Позняя восень” Раісы Баравіковай,
- opowiedzieć legendy/opowiadania, wymienić bohaterów utworów, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić i napisać streszczenie utworu, “Прыгожыя кінгі”, “Легенда кахання”, “Суп з сякеры”, “Прытча пра блуднага сына”, fragmenty “Новай зямлі” – “Каляды”, “За сталом”,
- wymienić cechy legendy, bajki, przypowieści,
- znać obrzędy związane z dniem pamięci przodków (Dziady),
- ułożyć i poprawnie zapisać treść życzeń noworocznych, świątecznych,
- w miarę swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,
- aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- estetycznie, starannie i systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i samodzielnie odrobione prace domowe,
- ciekawie, w miarę bezbłędnie opowiadać i pisać na tematy: ferie zimowe, nasza szkoła, jak dawniej powstawały książki, moja miejscowość, wiosna, Puszcza Białowieska, lato,
- recytować fragment „Новай зямлі” Я. Коласа pt. „ За сталом”,
- poprawnie analizować i interpretować utwory: „Зімой”, „Возера” М. Багдановіча, “Прадмову да “Псалтыра” Ф. Скарыны; “За прасніцай” Л. Геніюш, “Вялікдзень” (fragment „Новай зямлі” Я. Коласа),
- poprawnie wyjaśniać pojęcia: mit, bajka, przypowieść,
- potrafić streścić ustnie, napisać plan wydarzeń, streszczenie, charakterystykę bohaterów występujących w takich utworach, jak: “Добрыя і злыя духі”, “Прытча пра хлеб” М.

- Танка, “Нямоглы бацька”, “Куфар жыцця” У. Караткевіча, “Сляпы, глухі і бязногі”,
- wiedzieć kim byli i czym się zasłużyli: Еўфрасіння Полацкая, Францішак Скарына,
- ładnie opowiadać o obrzędach związanych z świętami (Wielkanoc, Jurje, Kupała),
- określać w zdaniu podmiot i orzeczenie, wiedzieć czym są wyrażone,
- rozróżniać deklinacje rzeczowników, umieć w miarę bezbłędnie i sprawnie odmieniać je przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej,
- rozróżniać koniugacje czasowników, umieć w miarę bezbłędnie i sprawnie odmieniać je przez osoby we wszystkich czasach,
- w pisowni powinien w miarę bezbłędnie stosować zasady ortografii,
- w miarę swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,

na ocenę dobrą

uczeń powinien:

- znać białoruski alfabet, rozróżniać samogłoski i spółgłoski, twarde i miękkie, w praktyce w miarę poprawnie stosować główne zasady pisowni (ў, ъ, вялікая літара)
- rozróżniać liczebniki główne i porządkowe, zapisywać je, układać z nimi zdania,
- stopniować główne przymiotniki, odmieniać je przez przypadki,
- w miarę poprawnie odmieniać czasowniki,
- wymienić i zapisać dni tygodnia, nazwy miesięcy, pory roku, zapisać datę,
- z pomocą nauczyciela, ciekawie opisać jesień, urodziny, siebie i swoją rodzinę, swój dom, -
- opisać swoje obowiązki i ulubione zajęcia, Wigilię i święta,
- z pomocą nauczyciela wykonać analizę wiersza “Позняя восень” Раісы Баравіковай, opowiedzieć główny wątek legendy/opowiadania, wymienić głównych bohaterów utworów, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić utwór, “Прыгожая кінгі”, “Легенда кахання”, “Суп з сякеры”, “Прытча пра блуднага сына”, фрагменты “Новай зямлі” – “Каляды”, “За сталом”,
- znać obrzędy związane z dniem pamięci przodków (Dziady),
- ułożyć i zapisać treść życzeń noworocznych, świątecznych,
- wypowiadać się na podane tematy,
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- starannie i systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i odrobione prace domowe,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych dopuszczalne odstępstwa od norm językowych,
- ciekawie opowiadać i pisać na tematy: ferie zimowe, nasza szkoła, jak dawniej powstawały książki, moja miejscowość, wiosna, Puszcza Białowieska, lato,
- pięknie czytać fragment „Новай зямлі” Я. Коласа pt. „За сталом”,
- analizować i interpretować utwory: „Зімой”, „Возера” М. Багдановіча; “Прадмову да “Псалтыра” Ф. Скарыны; “За прасніцай” Л. Геніюш, “Вялікдзень” (fragment „Новай зямлі” Я. Коласа),
- wyjaśniać pojęcia: mit, bajka, przypowieść,
- potrafić streścić ustnie, napisać plan wydarzeń, streszczenie, charakterystykę bohaterów występujących w takich utworach, jak: “Добрыя і злыя духі”, “Прытча пра хлеб” М. Танка, “Нямоглы бацька”, “Куфар жыцця” У. Караткевіча, “Сляпы, глухі і бязногі”,
- wiedzieć czym się zasłużyli: Еўфрасіння Полацкая, Францішак Скарына,
- opowiadać o obrzędach związanych z świętami (Wielkanoc, Jurje, Kupała),
- określać w zdaniu podmiot i orzeczenie,
- umieć w miarę bezbłędnie odmieniać rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej,
- rozróżniać koniugacje czasowników, umieć w miarę bezbłędnie odmieniać je przez osoby we wszystkich czasach,

- w pisowni powinien w miarę bezbłędnie stosować zasady ortografii,
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych dopuszczalne odstępstwa od norm językowych,

na ocenę dostateczną

uczeń powinien:

- znać białoruski alfabet, rozróżniać samogłoski i spółgłoski,
- w praktyce starać się stosować główne zasady pisowni(ў, ’, ь, вялікая літара),
- zapisywać główne liczebniki, układać z nimi zdania,
- stopniować główne przymiotniki,
- w miarę poprawnie odmieniać podstawowe czasowniki,
- wymienić i zapisać dni tygodnia, nazwy miesięcy, pory roku,
- z pomocą nauczyciela opisać jesień, urodziny, siebie i swoją rodzinę, swój dom, opisać swoje obowiązki i ulubione zajęcia, Wigilię i święta,
- opowiedzieć główny wątek legendy/opowiadania, wymienić głównych bohaterów utworów,
- streścić utwór, “Прыгожая кінгі”, “Легенда кахання”, “Суп з сякеры”, “Прытча пра блуднага сына”, фрагменты “Новай зямлі” – “Каляды”, “За сталом”,
- znać obrzędy związane z dniem pamięci przodków (Dziady),
- ułożyć i zapisać treść życzeń noworocznych, świątecznych,
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i odrobione prace domowe,
- wypowiedzi mają charakter odtwórczy, ale argumentacja zgodna z tematem; posługuje się językiem zbliżonym do potocznego (przeciętny zasób słownictwa), wypowiedź mało klarowna, odstępstwa od norm gramatycznych, błędy nie zakłócające rozumienia wypowiedzi; rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania oraz stosuje wiedzę i umiejętności w sytuacjach typowych z pomocą nauczyciela;
- opowiadać i pisać na tematy: ferie zimowe, nasza szkoła, jak dawniej powstawały książki, moja miejscowość, wiosna, Puszcza Białowieska, lato,
- czytać fragment „Новай зямлі” Я. Коласа pt. „ За сталом”,
- zapoznać się z treścią utworów i wiedzieć o czym jest w nich mowa: „Зімой”, „Возера” М. Багдановіча; “Прадмову да “Псалтыра” Ф. Скарыны; “За прасніцай” Л. Геніюш, “Вялікдзень” (fragment „Новай зямлі” Я. Коласа),
- wyjaśniać pojęcia: bajka, przypowieść,
- potrafić streścić ustnie, napisać ramowy plan wydarzeń, charakterystykę bohaterów występujących w takich utworach, jak: “Добрыя і злыя духі”, “Прытча пра хлеб” М. Танка, “Нямоглы бацька”, “Куфар жыцця” У. Караткевіча, “Сляпы, глухі і бязногі”;
- wiedzieć czym się zasłużyli: Францішак Скарына,
- opowiadać o obrzędach związanych ze świętami (Wielkanoc, Kupała),
- określać w zdaniu podmiot i orzeczenie,
- umieć odmieniać rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej,
- umieć odmieniać czasowniki przez osoby we wszystkich czasach,
- w pisowni powinien stosować zasady ortografii,
- posługuje się językiem zbliżonym do potocznego (przeciętny zasób słownictwa), wypowiedź mało klarowna, odstępstwa od norm gramatycznych, błędy nie zakłócające rozumienia wypowiedzi; rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania oraz stosuje wiedzę i umiejętności w sytuacjach typowych z pomocą nauczyciela.

na ocenę dopuszczającą

uczeń powinien:

- znać litery białoruskie,
- umieć liczyć do 20,
- stopniować główne przymiotniki,
- w miarę poprawnie odmieniać podstawowe czasowniki,
- wymienić dni tygodnia, pory roku,
- z pomocą nauczyciela ułożyć kilka zdań o jesieni, urodzinach, sobie i swojej rodzinie, domu, Wigilii i świętach,
- wymienić głównych bohaterów utworów, „Прыгожая кінгі”, „Легенда кахання”, „Суп з сякеры”, „Прытча пра блуднага сына”, fragmenty „Новай зямлі” – „Каляды”, „За сталом”,
- ułożyć treść życzeń świątecznych,
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- systematycznie prowadzić zeszyt,
- opanował wiadomości i umiejętności niezbędne do dalszej nauki,
- słabo rozumie treści programowe, odtwarza podstawowe wiadomości, nie potrafi wyjaśnić zjawisk,
- posługuje się nieporadnym stylem, ubogim słownictwem, nie potrafi argumentować bez pomocy nauczyciela,
- starać się opowiadać na tematy: ferie zimowe, nasza szkoła, moja miejscowość, wiosna, lato,
- zapoznać się z treścią utworów i wiedzieć o czym jest w nich mowa: „Зімой”, „Возера” М. Багдановіча; „Вялікдзень” (fragment „Новай зямлі” Я. Коласа),
- potrafić streścić ustnie, napisać ramowy plan wydarzeń, charakterystykę bohaterów występujących w takich utworach, jak: „Добрыя і злыя духі”, „Прытча пра хлеб” М. Танка, „Нямоглы бацька” У. Караткевіча, „Сляпы, глухі і бязногі”,
- wiedzieć czym się zasłużyli: Францішак Скарына;
- opowiadać o obrzędach związanych z świętami (Wielkanoc),
- określać w zdaniu podmiot i orzeczenie,
- umieć odmieniać podstawowe rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej,
- umieć odmieniać podstawowe czasowniki przez osoby,
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych, systematycznie prowadzić zeszyt,

na ocenę niedostateczną

uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej, najważniejszych w uczeniu i nauczaniu języka białoruskiego;
- nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności.

Klasa druga

na ocenę celującą

uczeń powinien:

- w praktyce bezbłędnie stosować wszelkie zasady pisowni,
- rozróżniać liczebniki główne i porządkowe, bezbłędnie je zapisywać, odmieniać, układać z nimi zdania,
- stopniować przymiotniki, odmieniać je przez przypadki,
- bezbłędnie odmieniać czasowniki, zaimki osobowe, dzierżawcze,
- zamieniać zdania złożone na pojedyncze,
- samodzielnie, ciekawie i bezbłędnie opisać swoje ulubione miejsce na ziemi, uzasadnić dlaczego warto zajmować się sportem, kim chce zostać z zawodu, nazwy zawodów, jaką

- rolę w życiu człowieka i narodu odgrywa ojczysty język, scharakteryzować swojego przyjaciela \ przyjaciółkę, wypowiedzieć się w formie pisemnej czy warto oglądać telewizję, opowiedzieć o najstarszych miastach Białostoczczyzny,
- samodzielnie poprawnie analizować i interpretować utwory: “Мая маленькая айчына” В. Шведа, “Гасцінец” С. Яновіча, “Дарогі” М. Шаховіча, „Малітва на памінальны дзень” В. Дуніна-Марцінкевіча; Прадмова да зборніка “Дудка беларуская” Ф. Багушэвіча; “Слуцкія ткачыхі” М. Багдановіча; “Спадчына” Я. Купалы;
  - opowiedzieć legendy/opowiadania, wymienić bohaterów utworów, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić i napisać streszczenie utworu: “Рагвалод і Рагнеда”, “Воўк і авечка”, “Міхаська” Цёткі, „Мemento mori” Я. Брыля, “Мяшок белага наліву” І. Навуменкі, “Круты бераг ракі” В. Быкава, “Хлеб” Б. Сачанкі, “Музыка” М. Багдановіча, “Курган” Я. Купалы; “Дарэктар” (фрагм. “Новай замлі”) Я. Коласа; “Калядны вечар” Я. Коласа; “А ўсё праз гэтага Толіка”,
  - wiedzieć kim byli i jakie mieli zasługi: Еўфрасіння Полацкая, Усяслаў Чарадзеі, Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч, Кастусь Каліноўскі,
  - wiedzieć o ерсе WKL; w jakim języku, kiedy, gdzie i kto brał udział przy tworzeniu Statutu WKL,
  - wiedzieć kto i kiedy napisał oraz o czym jest treść “Баркалабаўскай хронікі”; “Песні пра зубра”; “Мужыцкай праўды”,
  - umieć bezbłędnie napisać list do kolegi, rodziców,
  - w miarę bezbłędnie i swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,
  - aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,
  - estetycznie, starannie i systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i samodzielnie odrobione prace domowe,
  - brać udział w konkursach przedmiotowych, recytatorskich, i innych.

na ocenę bardzo dobrą

uczeń powinien:

- w praktyce bezbłędnie stosować zasady pisowni (ў, ‘, ь, wielka litera),
- rozróżniać liczebniki główne i porządkowe, bezbłędnie je zapisywać, odmieniać, układać z nimi zdania;
- stopniować przymiotniki, odmieniać je przez przypadki,
- bezbłędnie odmieniać czasowniki, zaimki osobowe, dzierżawcze,
- zamieniać zdania złożone na pojedyncze,
- ciekawie i w miarę bezbłędnie opisać swoje ulubione miejsce na ziemi, uzasadnić dlaczego warto zajmować się sportem, kim chce zostać z zawodu, nazwy zawodów, jaką rolę w życiu człowieka i narodu odgrywa ojczysty język, scharakteryzować swojego przyjaciela \ przyjaciółkę, wypowiedzieć się w formie pisemnej czy warto oglądać telewizję, opowiedzieć o najstarszych miastach Białostoczczyzny;
- samodzielnie analizować i interpretować utwory: “Мая маленькая айчына” В. Шведа, “Гасцінец” С. Яновіча, “Дарогі” М. Шаховіча, „Малітва на памінальны дзень” В. Дуніна-Марцінкевіча; Прадмова да зборніка “Дудка беларуская” Ф. Багушэвіча; “Слуцкія ткачыхі” М. Багдановіча; “Спадчына” Я. Купалы,
- opowiedzieć legendy/opowiadania, wymienić bohaterów utworów, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić i napisać streszczenie utworu: “Рагвалод і Рагнеда”, “Воўк і авечка”, “Міхаська” Цёткі, „Мemento mori” Я. Брыля, “Мяшок белага наліву” І. Навуменкі, “Круты бераг ракі” В. Быкава, “Хлеб” Б. Сачанкі, “Музыка” М. Багдановіча, “Курган” Я. Купалы; “Дарэктар” (фрагм. “Новай замлі”) Я. Коласа; “Калядны вечар” Я. Коласа;

“А ўсё праз гэтага Толіка”

- ведаць кім былі і якія мелі заслугі: Еўфрасіння Полацкая, Усяслаў Чарадзей, Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч, Кастусь Каліноўскі,
- ведаць о еросе WKL; в jakim języку, кеды, гдзе і кто браў удзел пры твореніу Statutu WKL,
- ведаць кто і кеды напісаў ораз о czym jest treść “Баркалабаўскай хронікі”; “Песні пра зубра”; “Мужыцкай праўды”,
- умець цікаве напісаць ліст до колегі, родзіцёв,
- в мярэ безблédне і свободне вуповіадаць сія на подане тематы, умець узасадніць своія вуповіедзь,
- актыўне учэстнічыць в зајяціах лекцыјных,
- эстетычна, старанне і систематычна вровадзіць зешыт, гдзе мусяць быць запісане вшысткіе тематы лекцыі враз з нотаткамі ораз вшысткіе задане і самодзіелне одробіоне праце домове,
- браць удзел в конкурсах прадметовых, рэцытаторскіах, і інных.

на оцену добру:

учеіь повинен:

- в практыце стосоваць zasady писовні (ў, ‘,ь, wielka litera),
- розрўоная лічэбнікі гўоўне і порядаквое, запісываць је, одміеніаць, уклáдаць з нımı zdania,
- стопніоваць прыміотнікі, одміеніаць је прэз прыпадкі,
- одміеніаць часовнікі, заімкі оsobowe, дзіерзавчэе,
- заміеніаць zdania зўо́жэне на поједыччэе,
- цікаве опісаць своје ulubіоне міејсце на зіемі, узасадніць длачэго варто зајмоваць сія спортем, кім chce zostać з заводу, јака ролу в жыціу чзўовіека і народу одгрыва ојчысты јэзык, сcharakterызоваць својого прыјациела \ прыјациёлку, вуповіедзіць сія czy варто оgláдаць телевізію,
- аналізоваць і інтэрпретоваць утворы з ромоса наuczyciela: “Мая маленъкая айчына” В. Шведá, “Гасцінец” С. Яновіча, “Дарогі” М. Шаховіча, „Малітва на памінальны дзень” В. Дуніна-Марцінкевіча; Прадмова да зборніка “Дудка беларуская” Ф. Багушэвіча; “Слуцкія ткачыхі” М. Багдановіча; “Спадчына” Я. Купалы,
- оровіедзіць legendy/оpовіаданіа, вуміеніць боһатерўоў утворўоў, уло́жыць і план вударзеіь, напісаць стрэсчченіе утвору: “Рагвалод і Рагнеда”, “Воўк і авечка”, “Міхаська” Цёткі, „Memento moгі” Я. Брыля, “Мяшок белáга наліву” І. Навуменкі, “Круты бераг ракі” В. Быкава, “Хлеб” Б. Сачанкі, “Музыка” М. Багдановіча, “Курган” Я. Купалы; “Дарэктар” (фрагм. “Новай замлі”) Я. Коласа; “Калядны вечаp” Я. Коласа; “А ўсё праз гэтага Толіка”,
- ведаць кім былі і якія мелі заслугі: Еўфрасіння Полацкая, Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч, Кастусь Каліноўскі,
- ведаць о еросе WKL; в jakim języку, кеды, гдзе і кто браў удзел пры твореніу Statutu WKL,
- ведаць кто і кеды напісаў ораз о czym jest treść “Песні пра зубра”; “Мужыцкай праўды”,
- умець цікаве напісаць ліст до колегі, родзіцёв,
- в мярэ свободне вуповіадаць сія на подане тематы,
- учэстнічыць в зајяціах лекцыјных;
- старанне і систематычна вровадзіць зешыт, гдзе мусяць быць запісане вшысткіе тематы лекцыі враз з нотаткамі ораз вшысткіе задане і самодзіелне одробіоне праце домове,
- в вуповіедзіах устных і пісемных допусччалне одстéпствá од norm јэзыковых,

na ocenę dostateczną:

uczeń powinien:

- układać zdania z liczebnikami,
- stopniować podstawowe przymiotniki, odmieniać je przez przypadki,
- zamieniać zdania złożone na pojedyncze,
- starać się opisać swoje ulubione miejsce na ziemi, napisać, czy lubi uprawiać sport, kim chce zostać z zawodu, scharakteryzować swojego przyjaciela \ przyjaciółkę, wypowiedzieć się czy lubi oglądać telewizję,
- analizować utwory z pomocą nauczyciela: “Мая маленькая айчына” В. Шведа, “Дарогі” М. Шаховіча, „Малітва на памінальны дзень” В. Дуніна-Марцінкевіча; Прадмова да зборніка “Дудка беларуская” Ф. Багушэвіча; “Слуцкія ткачыхі” М. Багдановіча; “Спадчына” Я. Купалы,
- opowiedzieć legendy/opowiadania, wymienić bohaterów utworów, napisać streszczenie: “Воўк і авечка”, “Міхаська” Цёткі, „Memento mori” Я. Брыля, “Мяшок белага наліву” І. Навуменкі, “Хлеб” Б. Сачанкі, “Дарэктар” (фрагм. “Новай замлі”) Я. Коласа; “А ўсё праз гэтага Толіка”,
- wiedzieć kim byli i jakie mieli zasługi: Еўфрасіння Полацкая,
- wiedzieć kto i kiedy napisał oraz o czym jest treść “Мужыцкай праўды”,
- umieć napisać list do kolegi, rodziców,
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i odrobione prace domowe,
- wypowiedzi mają charakter odtwórczy, ale argumentacja zgodna z tematem; posługuje się językiem zbliżonym do potocznego (przeciętny zasób słownictwa), wypowiedź mało klarowna, odstępstwa od norm gramatycznych, błędy nie zakłócające rozumienia wypowiedzi; rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania oraz stosuje wiedzę i umiejętności w sytuacjach typowych z pomocą nauczyciela.

na ocenę dopuszczającą

uczeń powinien:

- układać zdania z liczebnikami,
- stopniować podstawowe przymiotniki,
- starać się napisać, czy lubi uprawiać sport, scharakteryzować swojego przyjaciela \ przyjaciółkę, wypowiedzieć się czy lubi oglądać telewizję,
- znać treść utworów: “Мая маленькая айчына” В. Шведа, “Дарогі” М. Шаховіча; “Слуцкія ткачыхі” М. Багдановіча; “Спадчына” Я. Купалы,
- wymienić bohaterów utworów,: “Воўк і авечка”, “Міхаська” Цёткі, „Memento mori” Я. Брыля, “Хлеб” Б. Сачанкі; “А ўсё праз гэтага Толіка”,
- wiedzieć kto napisał “Мужыцкую праўду”,
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych;
- prowadzić zeszyt,
- opanował wiadomości i umiejętności niezbędne do dalszej nauki; słabo rozumie treści programowe, odtwarza podstawowe wiadomości, nie potrafi wyjaśnić zjawisk; posługuje się nieporadnym stylem, ubogim słownictwem, nie potrafi argumentować bez pomocy nauczyciela.

na ocenę niedostateczną:

uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej, najważniejszych w uczeniu i nauczaniu języka białoruskiego,
- nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności.

Klasa trzecia

Ocena celująca

Ocenę celującą otrzymuje uczeń który spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- cechuje go krytycyzm, samodzielność myślenia świadcząca o dużej sprawności intelektualnej,
- wykazuje się znajomością kontekstów kulturowych,
- ma bogaty zasób słownictwa i świadomie go wykorzystuje,
- jego wypowiedzi cechuje szczególna poprawność językowa.
- redaguje teksty własne do redakcji „Zorki”,
- redaguje i publikuje teksty na stronach internetowych szkoły, w gazecie szkolnej,
- udziela się w różnego rodzaju zajęciach pozalekcyjnych i organizacjach młodzieżowych,
- uczestniczy w konkursach.

na ocenę bardzo dobrą

uczeń:

- ma świadomość wieloznaczności wypowiedzi literackiej,
- odkrywa w literaturze wartości uniwersalne,
- sprawnie posługuje się w wypowiedziach różnorodnymi środkami językowymi (leksykalnymi, składniowymi), słownictwem o zabarwieniu emocjonalnym, konstruuje wypowiedź zgodną z tematem,
- biegle dokonuje przekształceń tekstu literackiego (streszczenie, sprawozdanie, opis, opowiadanie),
- słucha krytycznie w celu ukształtowania własnej opinii,
- redaguje charakterystykę postaci,
- tworzy wypowiedź zakończoną własnymi przemyśleniami, uogólnieniem,
- redaguje plan własnego wystąpienia,
- redaguje sprawozdanie z przebiegu fikcyjnego lub rzeczywistego wydarzenia,
- redaguje list połączony z innymi formami wypowiedzi do różnych adresatów,
- czyta ze zrozumieniem różnorodne teksty literatury pięknej, publicystycznej,
- wykorzystuje media jako źródła informacji i opinii w samodzielnym dochodzeniu do wiedzy,
- wykorzystuje słowniki,
- dba o estetykę pisma, poprawnie stosuje akapity i zachowuje właściwe marginesy,
- przestrzega zasad kompozycyjnych, ortograficznych i interpunkcyjnych,
- biegle tłumaczy tekst,
- zna i stosuje zasady: pisownia *у, ў; ь; ’; акання, якня, цекання, дзекання*,
- poprawnie zapisuje liczebniki złożone,
- poprawnie zapisuje przysłowki (*заўтра, улетку, калі-небудзь*)
- wyróżnia i nazywa nieodmienne części mowy,
- łączy przyimek z odpowiednim przypadkiem,
- rozumie funkcję prtykuły,
- posiada podstawowe umiejętności dotyczące budowy zdania,
- zestawia wyrazy wokół określonego tematu, gromadzi, wartościuje,

na ocenę dobrą

uczeń:

- wykazuje dobrą znajomość treści omawianych tekstów literackich, omawia elementy świata przedstawionego utworu - wskazuje wątki, bohaterów i ich powiązania, akcję,
- wskazuje w utworze poznane środki stylistyczne, określa ich funkcje w utworze,
- rozumie znaczenie poznanych pojęć i terminów z zakresu literatury i kultury,
- redaguje opowiadanie, streszczenie, sprawozdanie,
- określa i ocenia postawy bohaterów,
- dobiera odpowiednie fragmenty tekstu w celu wspierania swoich sądów.
- świadomie korzysta ze środków masowego przekazu,
- posługuje się poznanymi słownikami,
- sporządza notatki i posługuje się nimi w czasie lekcji,
- słucha, rozumie i zapisuje najważniejsze treści na dany temat,
- słucha aktywnie w celu sformułowania problemu,
- określa tematykę wysłuchanego tekstu,
- rozpoznaje intencję mówiącego,
- konstruuje niedługą wypowiedź spójną, logiczną, zgodną z tematem,
- wypowiada się na temat utworów literackich, filmów, audycji radiowych i telewizyjnych, czasopism, teatru, malarstwa,
- poprawnie czyta tekst z podziałem na role,
- tłumaczy tekst,
- gromadzi i selekcjonuje materiał,
- dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby,
- rozróżnia spółgłoski twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne,
- dostrzega różnice między wymową a pisownią,
- na prostych przykładach określa upodobnienia pod względem dźwięczności
- rozróżnia podstawowe części mowy i zdania,
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone,
- wydziela zadania składowe w zdaniach złożonych,
- określa podmiot i orzeczenie zdania,
- wskazuje w zdaniu grupę podmiotu, grupę orzeczenia
- rozpoznaje zaimki w tekście, przyimki, wykrzyknienia i partykuły w tekście
- wskazuje cechy języka regionu.

na ocenę dostateczną

uczeń:

- wymienia rodzaje i poznane gatunki literackie, potrafi wskazać przykłady,
- zna terminy literackie potrzebne przy analizie utworu epickiego oraz lirycznego,
- poprawnie redaguje charakterystykę postaci, opowiadanie, opis, streszczenie, sprawozdanie,
- ustnie i pisemnie opisuje postać, przedmiot,
- przedstawia treść utworu na podstawie cichego czytania tekstu, określa akcję i jej przebieg, wskazuje monologi i dialogi, rozumie motywacje postępowania bohaterów,
- rozpoznaje elementy świata przedstawionego w utworze literackim,
- wskazuje podmiot liryczny i określa temat utworu,
- wskazuje adresata utworu
- określa i ocenia postawy bohaterów
- odróżnia autora od narratora
- formułuje pytania ogólne do tekstu,
- poszukuje w tekście odpowiedzi na postawione pytania,
- zna zwyczaje i obrzędy kulturowe w regionie,

- daje przykłady twórczości ludowej swojego regionu,
- rozumie ogólny sens czytanych tekstów, określa problematykę,
- wskazuje w utworze środki artystycznego wyrazu,
- samodzielnie posługuje się poznanymi słownikami,
- zna i stosuje przynajmniej w stopniu dostatecznym zasady ortografii i interpunkcji,
- w jego wypowiedziach mogą pojawiać się usterki, błędy składniowe, interpunkcyjne, ortograficzne; dopuszczalna jest niespójność pewnych fragmentów, ale przy zachowaniu myśli przewodniej,
- rozumie znaczenie etykiety językowej i konieczności jej stosowania,
- wygłasza z pamięci wiersze i fragmenty prozy,
- odtwarza najważniejsze informacje,
- stosownie do sytuacji reaguje na usłyszaną wypowiedź,
- dostrzega trudniejsze słownictwo oraz bogactwo języka,
- rozumie czytany i zanalizowany na lekcji tekst,
- poprawnie czyta tekst z podziałem na role,
- wyszukuje w tekście określone słowa i treści, np. rozpoznaje informację,
- pisze notatkę w dowolnej formie,
- redaguje streszczenie,
- rozróżnia podstawowe części mowy i zdania,
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone,
- wydziela zadania składowe w zdaniach złożonych,
- określa podmiot i orzeczenie zdania,
- wskazuje w zdaniu grupę podmiotu, grupę orzeczenia,
- rozpoznaje zaimki w tekście, przyimki, wykrzyknienia i partykuły w tekście,
- posługuje się językiem zbliżonym do potocznego (przeciętny zasób słownictwa), wypowiedź mało klarowna, odstępstwa od norm gramatycznych, błędy nie zakłócające rozumienia wypowiedzi.

na ocenę dopuszczającą

uczeń:

- określa najważniejsze cechy powieści: akcję, fabułę, wątki, bohaterów, temat,
- odróżnia epikę, lirykę i dramat.
- rozumie pojęcia: podmiot liryczny, narrator, archaizm, środki masowego przekazu; autobiografia, dramat, komedia,
- jego technika czytania i rozumienia tekstu literackiego daje możliwość samodzielnego przekazania opowiadania odtwórczego; określenia przy pomocy naprowadzających pytań ogólnego sensu utworu i jego problematyki,
- potrafi odróżnić w utworze fikcję, fakt,
- w stopniu zadowalającym pracuje z książką; zaznacza fragmenty, rozumie je, wyciąga z nich proste wnioski,
- potrafi krótko scharakteryzować bohatera,
- w prostych przykładach wskazuje: porównanie, przenośnię, epitet, rymy, pytania retoryczne,
- umie znaleźć odpowiednią informację we wskazanym słowniku.
- samodzielnie pisze plan ramowy, opowiadanie, streszczenie, list,
- w miarę poprawnie wygłasza z pamięci utwory poetyckie lub fragmenty prozy,
- w wypowiedziach pisemnych popełnia błędy stylistyczne, logiczne, rzeczowe, ortograficzne i interpunkcyjne nie przekreślające jednak całkowicie wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie,
- rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy,
- przy pomocy nauczyciela buduje wypowiedzenia złożone,

- potrafi podać przykłady synonimów, wyrazów o przeciwstawnym znaczeniu,
- opanował w stopniu zadowalającym wiadomości z zakresu fleksji, składni, słowotwórstwa i fonetyki z klas poprzednich,
- odmienia czasownik przez osoby, liczby, rodzaje,
- odmienia rzeczownik, przymiotnik i łatwe przykłady liczebnika,
- wyodrębnia w zdaniu podmiot, orzeczenie,
- rozróżnia zdania pojedyncze i złożone, równoważnik zdania, zdanie pytające, wykrzyknikowe, oznajmujące,
- odróżnia samogłoski od spółgłosek,
- opanował wiadomości i umiejętności niezbędne do dalszej nauki.

na ocenę niedostateczną

uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej, najważniejszych w uczeniu i nauczaniu języka białoruskiego,
- nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności,
- uczeń nie opanował techniki głośnego i cichego czytania tekstu w stopniu zadowalającym, ma trudności ze zrozumieniem,
- nie potrafi pracować z książką,
- nie potrafi dokonywać analizy utworu literackiego,
- nie potrafi formułować form wypowiedzi pisemnej (opowiadanie, opis, streszczenie, list,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega zasad ortograficznych, interpunkcyjnych, językowo - logicznych i stylistycznych,
- nie potrafi rozpoznać odmiennych i nieodmiennych części mowy,
- popełnia rażąco błędy w odmianie czasownika, rzeczownika, przymiotnika i liczebnika.

Liceum ogólnokształcące

Klasa pierwsza

na ocenę celującą

uczeń powinien:

- bezbłędnie znać białoruski alfabet, rozróżniać samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne i bezdźwięczne, twarde i miękkie,
- w praktyce bezbłędnie stosować wszelkie zasady pisowni (e, ё, ю, я; д-дз, т-ц; ь, ‘, ъ),
- znać i rozróżniać deklinacje rzeczowników, umieć bezbłędnie i sprawnie odmieniać je przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej,
- bezbłędnie wymieniać i zapisać dni tygodnia, nazwy miesięcy, pory roku,
- bezbłędnie zapisać datę,
- samodzielnie, ciekawie i bezbłędnie opisać jesień, lato, zimę, swoją szkołę, klasę, siebie i swoją rodzinę,
- samodzielnie wykonać analizę wiersza “Жнівень”; “Бацькоўскі парог”,
- opowiedzieć legendy/opowiadania, wymienić bohaterów utworów, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić i napisać streszczenie utworu, “Старонкі дзяврчага дзённіка”; “Букет бэзу”, “Мера чалавечнасці”, “Чаравікі-туфелькі”, “Доня-дочанька”, „Непрыгожая дзяўчына”,
- wymienić cechy legendy, bajki, przypowieści, przysłowia,
- znać i wykorzystywać zwroty grzecznościowe; przysłowia ludowe,
- znać obrzędy związane z dniem pamięci przodków (Dziady), z Nocą Kupały,

- ułożyć i bezbłędnie zapisać treść życzeń ,
- ładnie i poprawnie wypowiadać się o zajęciach i wierzeniach wschodnich słowian przed przyjęciem chrześcijaństwa, o legendarnych postaciach Białorusi (Usiasław i Rahniada), o pierwszych plemionach i księstwach białoruskich, o początkach chrześcijaństwa na białoruskich ziemiach,
- w miarę bezbłędnie i swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,
- aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,
- estetycznie, starannie i systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i samodzielnie odrobione prace domowe
- brać udział w olimpiadzie, konkursach recytatorskich, i innych,
- samodzielnie poprawnie analizować i interpretować utwory: “Яна і я” Я. Купалы, “Цёплы вечар”, ”Трылет”,
- potrafić sprawnie i bezbłędnie streścić ustnie, napisać plan wydarzeń, streszczenie, charakterystykę bohaterów występujących w takich utworach, jak: “Вераніка”, “Яна і я”, “Свабода”, “Слепата”, “Пахвала вялікаму князю Вітаўту”, “Летапісная аповесць пра грунвальдскую бітву”, “Песня пра зубра”, “Статут ВКЛ”, “Прамова Мялешкі”, “Песня беларускіх жаўнераў 1794 года”,
- wiedzieć kim byli i czym się zasłużyli: Еўфрасіння Полацкая, Францішак Скарына,
- pięknie opowiadać o obrzędach związanych ze świętem Kupały),
- mieć wyczerpującą wiedzę na tematy: WKL- historyczne wydarzenia, herb, białoruska symbolika, drukowanie książek na białoruskich ziemiach, pasy słuckie, białoruski ornament, średniowieczna literatura, białoruskie kroniki, Odrodzenie, Barok, Oświecenie na białoruskich ziemiach,
- znać i rozróżniać koniugacje czasowników, umieć bezbłędnie i sprawnie odmieniać je przez osoby we wszystkich czasach.
- bezbłędnie stopniować przymiotniki, odmieniać je przez przypadki,
- w pisowni powinien bezbłędnie stosować zasady ortografii,
- w miarę bezbłędnie i swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,
- aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,
- znać dzieje własnego regionu w stopniu wykraczającym poza materiał poznany w czasie lekcji i uczestniczy w życiu tego regionu.

na ocenę bardzo dobrą:

uczeń powinien:

- znać białoruski alfabet, rozróżniać samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne i bezdźwięczne, twarde i miękkie,
- w praktyce bezbłędnie stosować zasady pisowni(е, ё,ю,я,д-дз, т-ц; ў, ‘, ь),
- znać i rozróżniać deklinacje rzeczowników, umieć sprawnie odmieniać je przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej,
- bezbłędnie wymienić i zapisać dni tygodnia, nazwy miesięcy, pory roku,
- poprawnie zapisać datę,
- samodzielnie, ciekawie i poprawnie opisać jesień, lato, zimę, swoją szkołę, klasę, siebie i swoją rodzinę,
- samodzielnie wykonać analizę wiersza “Жнівень”; “Бацькоўскі парог”,
- opowiedzieć legendy/opowiadania, wymienić bohaterów utworów, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić i napisać streszczenie utworu, “Старонкі дзяврчага дзённіка”; “Букет

бэзу”, “Мера чалавечнасці”, “Чаравікі-туфелькі”, “Доня-дочанька”, „Непрыгожая дзяўчына”,

- wymienić cechy legendy, bajki, przysłowia,
- znać i wykorzystywać zwroty grzecznościowe; przysłowia ludowe,
- znać obrzędy związane z dniem pamięci przodków (Dziady), z Nocą Kupały,
- ułożyć i bezbłędnie zapisać treść życzeń,
- poprawnie wypowiadać się o zajęciach i wierzeniach wschodnich słowian przed przyjęciem chrześcijaństwa, o legendarnych postaciach Białorusi (Usiasław i Rahniada), o pierwszych plemionach i księstwach białoruskich, o początkach chrześcijaństwa na białoruskich ziemiach,
- swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,
- aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- estetycznie, starannie i systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i samodzielnie odrobione prace domowe,
- brać udział w olimpiadzie, konkursach recytatorskich, i innych,
- samodzielnie analizować i interpretować utwory: “Яна і я” Я. Купалы, “Цёплы вечар”, ”Трылет”,
- potrafić sprawnie streścić ustnie, napisać plan wydarzeń, streszczenie, charakterystykę bohaterów występujących w takich utworach, jak: “Вераніка”, “Яна і я”, “ Свабода”, “Слепата”, “Пахвала вялікаму князю Вітаўту”, “Летапісная аповесць пра Грунвальдскую бітву”, “Песня пра зубра”, “Статут ВКЛ”, “Прамова Мялешкі”, “Песня беларускіх жаўнераў 1794 года”,
- wiedzieć kim byli i czym się zasłużyli: Еўфрасіння Полацкая, Францішак Скарына,
- opowiadać o obrzędach związanych ze świętem Kupały,
- mieć wiedzę na tematy: WKL- historyczne wydarzenia, herb, białoruska symbolika, drukowanie ksiąg na białoruskich ziemiach, pasy słuckie, białoruski ornament, średniowieczna literatura, białoruskie kroniki, Odrodzenie, Barok, Oświecenie na białoruskich ziemiach,
- znać i rozróżniać koniugacje czasowników, umieć bezbłędnie i sprawnie odmieniać je przez osoby we wszystkich czasach.
- bezbłędnie stopniować przymiotniki, odmieniać je przez przypadki,
- w pisowni powinien bezbłędnie stosować zasady ortografii,
- w miarę bezbłędnie i swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,
- aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- w pisowni powinien w miarę bezbłędnie stosować zasady ortografii,
- w miarę swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,
- posiada wiedzę z dziejów własnego regionu w stopniu zadowalającym.

na ocenę dobrą

uczeń powinien:

- znać białoruski alfabet, rozróżniać samogłoski i spółgłoski, twarde i miękkie,
- w praktyce stosować zasady pisowni(е, ё, ю, я; д-дз, т-ц; ў, ‘, ь),
- znać i rozróżniać deklinacje rzeczowników, umieć odmieniać je przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej,
- wymienić i zapisać dni tygodnia, nazwy miesięcy, pory roku,
- zapisać datę,
- ciekawie i w miarę poprawnie opisać jesień, lato, zimę, swoją szkołę, klasę, siebie i swoją rodzinę,

- wykonać analizę wiersza przy pomocy nauczyciela “Жнівень”; “Бацькоўскі парог”,
- opowiedzieć legendy/opowiadania, wymienić bohaterów utworów, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić utwór, “Старонкі дзявчачага дзённіка”; “Букет бэзу”, “Мера чалавечнасці”, “Чаравікі-туфелькі”, “Доня-дочанька”, „Непрыгожая дзяўчына”,
- wymienić cechy legendy, przysłowia,
- znać i wykorzystywać zwroty grzecznościowe; przysłowia ludowe,
- znać obrzędy związane z dniem pamięci przodków (Dziady), z Nocą Kupały,
- ułożyć i zapisać treść życzeń,
- wiedzieć o zajęciach i wierzeniach wschodnich słowian przed przyjęciem chrześcijaństwa, o legendarnych postaciach Białorusi (Usiasław i Rahnieda), o pierwszych plemionach i księstwach białoruskich, o początkach chrześcijaństwa na białoruskich ziemiach,
- wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- starannie i systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i odrobione prace domowe,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych dopuszczalne odstępstwa od norm językowych,
- z pomocą nauczyciela analizować i interpretować utwory: “Яна і я” Я. Купалы, “Цёплы вечар”, ”Трыялет”,
- potrafić streścić ustnie, napisać plan wydarzeń, streszczenie, charakterystykę bohaterów występujących w takich utworach, jak: “Вераніка”, “Яна і я”, “Свабода”, “Слепата”, “Пахвала вялікаму князю Вітаўту”, “Летапісная аповесць пра грунвальдскую бітву”, “Песня пра зубра”, “Статут ВКЛ”, “Прамова Мялешкі”, “Песня беларускіх жаўнераў 1794 года”,
- wiedzieć kim byli: Еўфрасіння Полацкая, Францішак Скарына,
- opowiadać o obrzędach związanych ze świętem Kupały,
- mieć wiedzę na tematy: WKL- historyczne wydarzenia, herb, białoruska symbolika, pasy słuckie, białoruskie kroniki, Odrodzenie, Barok, Oświecenie na białoruskich ziemiach,
- umieć odmieniać czasowniki przez osoby we wszystkich czasach,
- znać ważniejsze postaci i wydarzenia z dziejów regionu,
- stopniować przymiotniki, odmieniać je przez przypadki,
- w pisowni powinien bezbłędnie stosować zasady ortografii,
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- w pisowni powinien stosować zasady ortografii,
- wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź.

na ocenę dostateczną:

uczeń powinien:

- znać białoruski alfabet, rozróżniać samogłoski i spółgłoski,
- znać ogólne zasady pisowni(е, ё,ю,я;д-дз, т-ц; ў, ‘, Ъ),
- umieć odmieniać podstawowe rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej,
- wymienić i zapisać dni tygodnia, nazwy miesięcy, pory roku,
- opisać jesień, lato, zimę, swoją szkołę, klasę, siebie i swoją rodzinę,
- zapoznać się z treścią wiersza “Жнівень”; “Бацькоўскі парог”,
- opowiedzieć legendy/opowiadania, wymienić bohaterów utworów, streścić utwór, “Старонкі дзявчачага дзённіка”; “Букет бэзу”, “Мера чалавечнасці”, “Чаравікі-туфелькі”, “Доня-дочанька”, „Непрыгожая дзяўчына”,
- znać obrzędy związane z dniem pamięci przodków (Dziady),
- ułożyć treść życzeń
- wiedzieć o zajęciach i wierzeniach wschodnich słowian przed przyjęciem chrześcijaństwa,

o pierwszych plemionach białoruskich, o początkach chrześcijaństwa na białoruskich ziemiach,

- wypowiadać się na podane tematy,
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane tematy lekcji wraz z notatkami oraz zadane i odrobione prace domowe,
- wypowiedzi mają charakter odtwórczy, ale argumentacja zgodna z tematem; posługuje się językiem zbliżonym do potocznego (przeciętny zasób słownictwa), wypowiedź mało klarowna, odstępstwa od norm gramatycznych, błędy nie zakłócające rozumienia wypowiedzi; rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania oraz stosuje wiedzę i umiejętności w sytuacjach typowych z pomocą nauczyciela,
- z pomocą nauczyciela interpretować utwory: “Яна і я” Я. Купалы, “Цёплы вечар”,
- potrafić streścić ustnie, wymienić bohaterów występujących w takich utworach, jak: “Вераніка”, “Яна і я”, “Свабода”, “Слепата”, “Песня пра зубра”, “Песня беларускіх жаўнераў 1794 года”,
- wiedzieć kim byli: Еўфрасіння Полацкая, Францішак Скарына,
- orientować się ogólnie w tematach: WKL- historyczne wydarzenia, herb, białoruska symbolika, pasy słuckie,
- umieć odmieniać podstawowe czasowniki przez osoby we wszystkich czasach,
- stopniować przymiotniki,
- wypowiadać się na podane tematy.

na ocenę dopuszczającą:

uczeń powinien:

- znać białoruski alfabet,
- umieć odmieniać podstawowe rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej,
- wymienić dni tygodnia, pory roku,
- zapoznać się z treścią wiersza “Жнівень”; “Бацькоўскі парог”,
- opowiedzieć legendy/opowiadania, wymienić bohaterów utworów, “Старонкі дзявочага дзённіка”; “Букет бэзу”, “Чаравікі-туфелькі”, “Доня-дочанька”,
- ułożyć treść życzeń
- o pierwszych plemionach białoruskich,
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- prowadzić zeszyt z tematami lekcji wraz z notatkami oraz zadane i odrobione prace domowe,
- opanował wiadomości i umiejętności niezbędne do dalszej nauki; słabo rozumie treści programowe, odtwarza podstawowe wiadomości, nie potrafi wyjaśnić zjawisk; posługuje się nieporadnym stylem, ubogim słownictwem, nie potrafi argumentować bez pomocy nauczyciela;
- potrafić wymienić bohaterów występujących w takich utworach, jak: “Вераніка”, “Яна і я”, “Свабода”, “Слепата”,
- orientować się ogólnie w tematach: herb, białoruska symbolika, pasy słuckie,
- umieć odmieniać podstawowe czasowniki przez osoby,
- stopniować przymiotniki,

na ocenę niedostateczną

uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej, najważniejszych w uczeniu i nauczaniu języka białoruskiego,
- nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności,

Klasa druga

na ocenę celującą

uczeń powinien:

- w praktyce bezbłędnie stosować wszelkie zasady pisowni (e, ё, ю, я; д-дз, т-ц; ь, ’, Ь),
- bezbłędnie rozróżniać zaimki – np. osobowe, dzierżawcze, pytające, określone, nieokreślone; bezbłędnie odmieniać je przez przypadki, bezbłędnie stosować w praktyce,
- znać zasady pisowni przysłówków, bezbłędnie stosować je w praktyce,
- bezbłędnie stosuje w praktyce łączniki,
- bezbłędnie, samodzielnie wykonać analizę i interpretację wiersza “Вясна, голад, перапала”, “Ахвяра”, “Слуцкія ткачыхі”, “Санет”, “Дзяўчаці”, “Спадчына”, “І прыйдзе”,
- bezbłędnie opowiedzieć treść legendy/opowiadania/ powieści, wymienić bohaterów utworów, scharakteryzować ich, ocenić ich postępowanie, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić i napisać streszczenie utworu “Тарас на Парнасе”, “Пінская шляхта”, “Мужыцкая праўда”, “Пісьмы з-пад шыбеніцы”, Прадмова да зборніка “Дудка беларуская”, “Кепска будзе”, “Бярозка”, “Адплата кахання”, “Курган”, “Новая зямля”(фрагменты), “Казкі жыцця” – “Адзінокае дрэва”, “У палескай глушы”, “Апокрыф”, “На каляды к сыну”, “Макаркавых Волька”,
- podać definicję bajki, przypowieści, powieści, opowiadania, alegorii,
- biegle znać obrzędy związane z porami roku, zażynki i dożynki, Wigilia, Boże Narodzenie, Nowy Rok, Niedziela Palmowa, Wielkanoc,
- biegle orientować się w tematach, ładnie i poprawnie wypowiadać się o:
  - a. szczególnych procesach zachodzących w społeczeństwie i białoruskiej literaturze XIX wieku, literaturze anonimowej, odrodzeniu literatury w XIX wieku (Jan Czeczot, Jan Barszczewski),
  - b. życie i twórczość (poznana na lekcjach) Konstantego Kalinowskiego, Franciszka Bohuszewicza, Wincentego Dunina-Marcinkiewicza, Ciotki, Janki Kupały, Jakuba Kołasa,
  - c. ogólna charakterystyka białoruskiej literatury początku XX wieku, okres „Naszej Niwy”,
  - d. okres 20-30 lat w białoruskiej literaturze,
  - e. literatura Zachodniej Białorusi (Natalla Arsienniewa, Maksim Tank)
- bezbłędnie i swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,
- aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,
- starannie, systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i samodzielnie odrobione prace domowe
- brać udział w olimpiadzie, konkursach recytatorskich, i innych,
- zna dzieje własnego regionu w stopniu wykraczającym poza materiał poznany w czasie lekcji i uczestniczy w życiu tego regionu.

b) na ocenę bardzo dobrą:

uczeń powinien:

- w praktyce bezbłędnie stosować zasady pisowni (e, ё, ю, я; д-дз, т-ц; ь, ’, Ь),
- bezbłędnie rozróżniać zaimki – np. osobowe, dzierżawcze, pytające, określone, nieokreślone; bezbłędnie odmieniać je przez przypadki, w miarę poprawnie stosować

- w praktyce,
- znać zasady pisowni przysłówków, w miarę poprawnie stosować je w praktyce,
- w miarę poprawnie stosuje w praktyce łączniki,
- w miarę poprawnie, samodzielnie wykonać analizę i interpretację wiersza “Вясна, голад, перапала”, “Ахвяра”, “Слуцкія ткачыхі”, “Санет”, “Дзяўчаці”, “Спадчына”, “І прыйдзе”,
- w miarę poprawnie opowiedzieć treść legendy/opowiadania/ powieści, wymienić bohaterów utworów, scharakteryzować ich, ocenić ich postępowanie, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić i napisać streszczenie utworu “Тарас на Парнасе”, “Пінская шляхта”, “Мужыцкая праўда”, “Пісьмы з-пад шыбеніцы”, Прадмова да зборніка “Дудка беларуская”, “Кепска будзе”, “Бярозка”, “Адплата кахання”, “Курган”, “Новая зямля”(фрагменты), “Казкі жыцця” – “Адзінокае дрэва”, “У палескай глушы”, “Апокрыф”, “На каляды к сыну”, “Макаркавых Волька”,
- podać definicję bajki, przypowieści, powieści, opowiadania, alegorii,
- znać dość dobrze obrzędy związane z porami roku, zażynki i dożynki, Wigilia, Boże Narodzenie, Nowy Rok, Niedziela Palmowa, Wielkanoc,
- orientować się w tematach, ładnie i poprawnie wypowiadać się o:
  - a. szczególnych procesach zachodzących w społeczeństwie i białoruskiej literaturze XIX wieku, literaturze anonimowej, odrodzeniu literatury w XIX wieku (Jan Czeczot, Jan Barszczewski),
  - b. życie i twórczość (poznana na lekcjach) Konstantego Kalinowskiego, Franciszka Bohuszewicza, Wincentego Dunina-Marcinkiewicza, Ciotki, Janki Kupały, Jakuba Kołasa,
  - c. ogólna charakterystyka białoruskiej literatury początku XX wieku, okres „Naszej Niwy”,
  - d. okres 20-30 lat w białoruskiej literaturze,
  - e. literatura Zachodniej Białorusi (Natalla Arsienniewa, Maksim Tank)
- w miarę poprawnie i swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,
- aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- starannie, systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i samodzielnie odrobione prace domowe,
- posiada wiedzę z dziejów własnego regionu w stopniu zadowalającym.

na ocenę dobrą

uczeń powinien:

- w praktyce stosować zasady pisowni(е, ё,ю,я;д-дз, т-ц; ў, ‘, ь),
- rozróżniać zaimki – np. osobowe, dzierżawcze, pytające, określone, nieokreślone; odmieniać je przez przypadki, w miarę poprawnie stosować w praktyce,
- w miarę poprawnie stosować w praktyce zasady pisowni przysłówków,
- w miarę poprawnie stosować w praktyce łączniki,
- w miarę poprawnie z pomocą nauczyciela wykonać analizę i interpretację wiersza “Вясна, голад, перапала”, “Ахвяра”, “Слуцкія ткачыхі”, “Санет”, “Дзяўчаці”, “Спадчына”, “І прыйдзе”,
- potrafić opowiedzieć treść legendy/opowiadania/ powieści, wymienić bohaterów utworów, scharakteryzować ich, ocenić ich postępowanie, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić i napisać streszczenie utworu “Тарас на Парнасе”, “Пінская шляхта”, “Мужыцкая праўда”, “Пісьмы з-пад шыбеніцы”, Прадмова да зборніка “Дудка беларуская”, “Кепска будзе”, “Бярозка”, “Адплата кахання”, “Курган”, “Новая зямля”(фрагменты), “Казкі жыцця” – “Адзінокае дрэва”, “У палескай глушы”, “Апокрыф”, “На каляды к сыну”, “Макаркавых Волька”,

- podać ogólną definicję bajki, przypowieści, powieści, opowiadania, alegorii,
- znać obrzędy związane z porami roku, żąńki i dożynki, Wigilia, Boże Narodzenie, Nowy Rok, Niedziela Palmowa, Wielkanoc,
- orientować się w tematach i wypowiadać się o:
  - a. szczególnych procesach zachodzących w społeczeństwie i białoruskiej literaturze XIX wieku, literaturze anonimowej, odrodzeniu literatury w XIX wieku (Jan Czeczot, Jan Barszczewski),
  - b. twórczość (poznana na lekcjach) Konstantego Kalinowskiego, Franciszka Bohuszewicza, Wincentego Dunina-Marcinkiewicza, Ciotki, Janki Kupały, Jakuba Kołasa,
  - c. ogólna charakterystyka białoruskiej literatury początku XX wieku, okres „Naszej Niwy”,
  - d. okres 20-30 lat w białoruskiej literaturze,
  - e. literatura Zachodniej Białorusi (Natalla Arsienniewa, Maksim Tank)
- w miarę swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź,
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- znać ważniejsze postaci i wydarzenia z dziejów regionu,
- starannie, systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i odrobione prace domowe,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych dopuszczalne odstępstwa od norm językowych.

na ocenę dostateczną:

uczeń powinien:

- starać się stosować zasady pisowni (е, ё, ю, я; д-дз, т-ц; ў, ’, ь),
- odmieniać zaimki przez przypadki,
- z pomocą nauczyciela wykonać interpretację wiersza “Вясна, голад, перапала”, “Ахвяра”, “Слуцкія ткачыхі”, “Санет”, “Дзяўчаці”, “Спадчына”, “І прыйдзе”,
- potrafić opowiedzieć treść legendy/opowiadania/ powieści, wymienić bohaterów utworów, ogólnie scharakteryzować ich, ułożyć plan wydarzeń, streszczenie utworu “Тарас на Парнасе”, “Пінская шляхта”, “Мужыцкая праўда”, “Пісьмы з-пад шыбеніцы”, Прадмова да зборніка “Дудка беларуская”, “Кепска будзе”, “Бярозка”, “Адплата кахання”, “Курган”, “Новая зямля”(фрагменты), “Казкі жыцця” – “Адзінокае дрэва”, “У палескай глушы”, “Апокрыф”, “На каляды к сыну”, “Макаркавых Волька”,
- znać ogólnie obrzędy związane z porami roku, Wigilia, Boże Narodzenie, Niedziela Palmowa, Wielkanoc,
- mieć ogólne pojęcie o:
  - a. procesach zachodzących w białoruskiej literaturze XIX wieku, literaturze anonimowej, odrodzeniu literatury w XIX wieku (Jan Czeczot, Jan Barszczewski),
  - b. twórczość (poznana na lekcjach) Konstantego Kalinowskiego, Franciszka Bohuszewicza, Wincentego Dunina-Marcinkiewicza, Ciotki, Janki Kupały, Jakuba Kołasa,
  - c. ogólna charakterystyka okresu „Naszej Niwy”,
  - d. literatura Zachodniej Białorusi (Natalla Arsienniewa, Maksim Tank)
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- systematycznie prowadzić zeszyt,
- wypowiedzi mają charakter odtwórczy, ale argumentacja zgodna z tematem; posługuje się językiem zbliżonym do potocznego (przeciętny zasób słownictwa), wypowiedź mało klarowna, odstępstwa od norm gramatycznych, błędy nie zakłócające rozumienia wypowiedzi; rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania oraz stosuje wiedzę i umiejętności w sytuacjach typowych z pomocą nauczyciela.

na ocenę dopuszczającą:

uczeń powinien:

- z pomocą nauczyciela zapoznać się z treścią wiersza “Вясна, голад, перапала”, “Ахвяра”, “Слуцкія ткачыхі”, “Санет”, “Дзяўчаці”, “Спадчына”, “І прыйдзе”;
- potrafić wymienić bohaterów utworów “Тарас на Парнасе”, “Пінская шляхта”, “Мужыцкая праўда”, “Пісьмы з-пад шыбеніцы”, Прудмова да зборніка “Дудка беларуская”, “Кепска будзе”, “Бярозка”, “Адплата кахання”, “Курган”, “Новая зямля”(фрагменты), “Казкі жыцця” – “Адзінокае дрэва”, “У палескай глушы”, “Апокрыф”, “На каляды к сыну”, “Макаркавых Волька”;
- znać ogólnie obrzędy (Wigilia, Niedziela Palmowa, Wielkanoc),
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych,
- systematycznie prowadzić zeszyt,
- opanował wiadomości i umiejętności niezbędne do dalszej nauki; słabo rozumie treści programowe, odtwarza podstawowe wiadomości, nie potrafi wyjaśnić zjawisk; posługuje się nieporadnym stylem, ubogim słownictwem, nie potrafi argumentować bez pomocy nauczyciela.

na ocenę niedostateczną:

uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej, najważniejszych w uczeniu i nauczaniu języka białoruskiego,
- nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności.

Klasa trzecia

na ocenę celującą

uczeń powinien:

- rozwijać i doskonalić umiejętności z klas poprzednich;
- w praktyce bezbłędnie stosować wszelkie zasady pisowni (pisownia: e, ě, ю, я; dziekannie i ciekannie; oraz: љ, ‘, Ъ),
- bezbłędnie stosować w praktyce specyficzne cechy związków wyrazowych w języku białoruskim np. дзякаваць- каму? сястры; дараваць- каму? сябру;
- bezbłędnie stosować zasady interpunkcji;
  - bezbłędnie tworzyć zdania złożone z kilku prostych;
  - bezbłędnie stosować w praktyce łączniki;
- bezbłędnie, samodzielnie wykonać analizę i interpretację wierszy М. Танка “Голац”, У. Караткевіча “Быў. Ёсць. Буду.”, А. Разанава “Дзічка”, a także dowolnych wierszy Н. Арсенневай i innych przedstawicieli literatury emigracyjnej jak również wierszy współczesnych, których autorami są członkowie ugrupowania Białowieża;
- bezbłędnie opowiedzieć treść opowiadania/ powieści, wymienić bohaterów utworów, scharakteryzować ich, ocenić ich postępowanie, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić i napisać streszczenie utworu “Дзікае паляванне караля Стаха”, “На чорныцч лядах”, “Аблава”, “Стары прафесар”;
- biegle znać obrzędy związane z etapami życia człowieka chrzciny, wesele i pogrzeb;
- biegle orientować się w tematach, ładnie i poprawnie wypowiadać się o: poszczególnych procesach zachodzących w społeczeństwie i białoruskiej literaturze XX wieku: II wojna światowa, emigracja białoruska, działalność ugrupowania literackiego Białowieża, współczesna literatura w Republice Białoruś;

- bezbłędnie i swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź;
- aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych;
- starannie, systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i samodzielnie odrobione prace domowe;
- brać udział w olimpiadzie, konkursach recytatorskich, i innych.

na ocenę bardzo dobrą

uczeń powinien:

- doskonalić umiejętności z klas poprzednich;
- w praktyce poprawnie stosować zasady pisowni (pisownia: e, ě, ю, я; dziekannie i ciekannie; oraz: ŷ, ‘, Ъ),
- umiejętnie stosować w praktyce specyficzne cechy związków wyrazowych w języku białoruskim np. дзякаваць- каму? сястры; дараваць- каму? сябру;
- poprawnie stosować zasady interpunkcji;
  - poprawnie tworzyć zdania złożone z kilku prostych;
  - poprawnie stosować w praktyce łączniki;
- samodzielnie wykonać analizę i interpretację wierszy М. Танка “Толас”, У. Караткевіча “Быў. Ёсць. Буду.”, А. Разанава “Дзічка”, a także dowolnych wierszy Н. Арсенневай i innych przedstawicieli literatury emigracyjnej jak również wierszy współczesnych, których autorami są członkowie ugrupowania Białowieża;
- opowiedzieć treść opowiadania/ powieści, wymienić bohaterów utworów, scharakteryzować ich, ocenić ich postępowanie, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić i napisać streszczenie utworu “Дзікае паляванне караля Стаха”, “На чорных лядах”, “Аблава”, “Стары прафесар”;
- znać obrzędy związane z etapami życia człowieka chrzciny, wesele i pogrzeb;
- orientować się w tematach, poprawnie wypowiadać się o: poszczególnych procesach zachodzących w społeczeństwie i białoruskiej literaturze XX wieku: II wojna światowa, emigracja białoruska, działalność ugrupowania literackiego Białowieża, współczesna literatura w Republice Białoruś;
- swobodnie wypowiadać się na podane tematy, umieć uzasadnić swoją wypowiedź;
- aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych;
- starannie, systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i samodzielnie odrobione prace domowe.

na ocenę dobrą

uczeń powinien:

- utrzymywać umiejętności z klas poprzednich;
- w miarę poprawnie w praktyce stosować wszelkie zasady pisowni (pisownia: e, ě, ю, я; dziekannie i ciekannie; oraz: ŷ, ‘, Ъ),

- w miarę poprawnie stosować w praktyce specyficzne cechy związków wyrazowych w języku białoruskim np. дзякаваць- каму? сястры; дараваць- каму? сябру;
- w miarę poprawnie stosować zasady interpunkcji;
  - w miarę poprawnie tworzyć zdania złożone z kilku prostych;
  - w miarę poprawnie stosować w praktyce łączniki;
- w miarę poprawnie z pomocą nauczyciela wykonać analizę i interpretację wierszy М. Танка “Голас”, У. Караткевіча “Быў. Ёсць. Буду.”, А. Разанава “Дзічка”, a także dowolnych wierszy Н. Арсенневай i innych przedstawicieli literatury emigracyjnej jak również wierszy współczesnych, których autorami są członkowie ugrupowania Białowieża;
- w miarę poprawnie opowiedzieć treść opowiadania/ powieści, wymienić bohaterów utworów, scharakteryzować ich, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, streścić i napisać streszczenie utworu “Дзікае паляванне караля Стаха”, “На чорныцч лядах”, “Аблава”, “Стары прафесар”;
- ogólnie znać obrzędy związane z etapami życia człowieka chrzciny, wesele i pogrzeb;
- orientować się w tematach, w miarę poprawnie wypowiadać się o: poszczególnych procesach zachodzących w społeczeństwie i białoruskiej literaturze XX wieku: II wojna światowa, emigracja białoruska, działalność ugrupowania literackiego Białowieża, współczesna literatura w Republice Białoruś;
- w miarę swobodnie wypowiadać się na podane tematy;
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych;
- w miarę starannie i systematycznie prowadzić zeszyt, gdzie muszą być zapisane wszystkie tematy lekcji wraz z notatkami oraz wszystkie zadane i samodzielnie odrobione prace domowe;
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych dopuszczalne są odstępstwa od norm językowych.

na ocenę dostateczną

uczeń powinien:

- starać się utrzymywać umiejętności z klasy poprzednich;
- starać się w praktyce stosować zasady pisowni (pisownia: e, ě, ю, я; dziekannie i ciekannie; oraz: љ, ‘, Ъ);
- starać się w miarę poprawnie stosować zasady interpunkcji;
- w miarę poprawnie z pomocą nauczyciela wykonać analizę i interpretację wierszy М. Танка “Голас”, У. Караткевіча “Быў. Ёсць. Буду.”, А. Разанава “Дзічка”, a także dowolnych wierszy Н. Арсенневай i innych przedstawicieli literatury emigracyjnej;
- w miarę poprawnie opowiedzieć treść opowiadania/ powieści, wymienić bohaterów utworów, ułożyć i zapisać plan wydarzeń, “Дзікае паляванне караля Стаха”, “На чорныцч лядах”, “Аблава”, “Стары прафесар”;
- znać głównie elementy obrzędów związanych z etapami życia człowieka: chrzciny i wesele;
- mieć ogólne pojęcie o: poszczególnych procesach zachodzących w społeczeństwie i białoruskiej literaturze XX wieku: II wojna światowa, emigracja białoruska, działalność ugrupowania literackiego Białowieża, współczesna literatura w Republice Białoruś;
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych;
- systematycznie prowadzić zeszyt;
- posługuje się językiem zbliżonym do potocznego (przeciętny zasób słownictwa) ale argumentacja zgodna z tematem; wypowiedzi mają charakter odtwórczy, wypowiedź mało klarowna, odstępstwa od norm gramatycznych, błędy nie zakłócające rozumienia

wypowiedzi; rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania oraz stosuje wiedzę i umiejętności w sytuacjach typowych z pomocą nauczyciela;

na ocenę dopuszczającą

uczeń powinien:

- starać się w praktyce stosować zasady pisowni (pisownia: e, ё, ю, я; dziekannie i ciekannie; oraz: ў, ‘, Ь);
- z pomocą nauczyciela zapoznać się z treścią wiersza М. Танка “Голас”, У. Караткевіча “Быў. Ёсць. Буду.”, А. Разанава “Дзічка”;
- wymienić bohaterów utworów “Аблава”, “Стары прафесар”;
- znać ogólnie obrzędy związane z etapami życia człowieka;
- mieć ogólne pojęcie o: poszczególnych procesach zachodzących w społeczeństwie i białoruskiej literaturze XX wieku;
- uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych;
- systematycznie prowadzić zeszyt;
- opanować wiadomości i umiejętności niezbędne do zdania egzaminu maturalnego;
- uczeń słabo rozumie treści programowe, odtwarza podstawowe wiadomości, nie potrafi wyjaśnić zjawisk; posługuje się nieporadnym stylem, ubogim słownictwem, nie potrafi argumentować bez pomocy nauczyciela.

na ocenę niedostateczną

uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej, najważniejszych w uczeniu i nauczaniu języka białoruskiego;
- nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności.

Opracowano na podstawie następujących dokumentów:

1. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.*
2. *Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i gimnazjów.*
3. *Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych i techników.*
4. *Statut Zespołu Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce.*
5. *Wewnątrzszkolny system oceniania Zespołu Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce.*